

BESLUT
2015-09-07

Dnr: 2015-02602

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 18 juli 2015

Saken

Utbetalning

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel med enbart bidragsdelen för studier i USA, under läsåret 2015/2016. Hon ansökte även om merkostnadslån för undervisningsavgift om totalt 153 000 svenska kronor per termin. – NN bifogade olika dokument från skolan, bl.a. en förteckning över omkostnaderna.

CSN beviljade studiemedel samt merkostnadslån för undervisningsavgift med totalt 281 502 kronor. CSN uppgav att merkostnadslånet för undervisningsavgiften är beviljat, enligt den valutakurs som gällde första bankdagen för 2015, och att beviljat belopp motsvarar skolans avgift om 35 980 USD.

NN ändrade därefter sin ansökan och ansökte, utöver merkostnadslånet, även om studielån under elva veckor för respektive termin läsåret 2015/2016.

CSN beviljade studiemedel, bidrag och lån enligt ansökan, samt merkostnadslån för undervisningsavgift om 281 502 kronor. Av beslutet framgår även att utbetalningen av merkostnadslånet för undervisningsavgift kan ske tidigast tre veckor innan kursen startar, dvs. den 17 augusti 2015, och att resterande studiemedel betalas ut månadsvis enligt en i beslutet intagen utbetalningsplan.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak följande. I ursprungsansökan sökte hon om studiemedel med enbart bidragsdelen för samtliga veckor samt om merkostnadslån för undervisningsavgift, med 153 000 kronor per termin. Summan fick hon fram genom att konvertera skolavgiften på 18 000 dollar per termin till

svenska kronor med dollarkursen på 8,50 sek, vilket den var då. Hon blev bara beviljad 140 751 kronor per termin, vilket enligt hennes beräkningar inte är tillräckligt för att täcka skolavgiften. Hon kontaktade därför CSN för att få information och utifrån den information hon fick gjorde hon en ändringsansökan, till att ta även studielån för elva veckor för att kunna betala skolavgiften. Hon fick även förklarat att alla lån nu betalas ut månadsvis i stället för i en klumpsumma innan skolan startar och att det behövdes skriftliga intyg från skolan för att få beviljat en engångsutbetalning innan skolstart. Hon bifogade ett sådant intyg, varvid CSN ändrade beslutet så att merkostnadslånet betalades ut i förskott, medan resterande studiemedel fortfarande skulle betalas ut månadsvis. Hon anser att det är fel att hon blir drabbad, först i och med att valutakursen ändras och sedan i och med att hon inte kan få vanliga veckolånet utbetalt före skolstart.

CSN överlämnade ärendet och inkom därefter, på nämndens begäran, med ett yttrande, i vilket CSN anförde bl.a. följande. Vid utlandsstudier kan utbetalning av ordinarie studielån göras tidigast tre veckor före studiestödsperiodens början, om det finns särskilda skäl, 16 kap. 4 § andra stycket och 16 kap. 4 a § andra stycket CSNFS 2001:1. NN har anført att det merkostnadslån hon beviljats för undervisningsavgifter, som en följd av ändringar i växelkursen, inte täcker den faktiska skolavgiften. För att kunna betala hela avgiften har NN ändrat sin ansökan och ansökt om studielån under elva veckor. NN åberopar nu att hon bör kunna få sitt studielån utbetalt före skolstart för att kunna använda det för betalning av skolavgiften. Merkostnader som studerande betalar i utländsk valuta räknas om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller första bankdagen det år beviljningsperioden börjar, 8 kap. 18 § första stycket CSNFS 2001:1. Vid utbetalning av större summor studiemedel, t.ex. i form av merkostnadslån för undervisningsavgifter, kan förändringar i valutakurser få konsekvensen att det utbetalda beloppet i svenska kronor inte motsvarar den faktiska merkostnaden på det sätt som framkommit i NN:s ärende. Detta är sannolik vanligt förekommande och bör gälla för många studerande i det aktuella studielandet. CSN har vid utformandet av aktuella bestämmelsen emellertid bedömt att det endast är motiverat att göra en omräkning utifrån en ny valutakurs om kostnaderna avser studiestöds-perioder som påbörjas efter den första bankdagen ett senare år. CSN bedömer inte heller att konsekvensen som uppstått på grund av förändringar i valutakursen, och som NN åberopar, ska anses utgöra särskilda skäl att betala ut det ordinarie studielånet på annat sätt än förskottsvis varje månad och tre veckor före studiernas början. En sådan tillämpning skulle sannolik få konsekvensen att utbetalning av grundbeloppen inom studiemedel i klump och före studiestart, blir en huvudregel snarare än ett undantag i de länder där större förändringar i valutan har skett i förhållande till den svenska kronan. Lagstiftaren har uttalat att det inte är avsikten, då studiemedel för utlandsstudier som huvudregel istället ska betalas ut månadsvis än i förskott. Ordinarie studielån är avsett för att täcka allmänna levnadsomkostnader.

NN har fått tillfälle att inkomma med synpunkter med anledning av CSN:s yttrande.

Författningsbestämmelser

Bestämmelser om utbetalning av studiemedel finns i 3 kap. 30 § studiestödslagen (1999:1395), samt i 3 kap. 39 § studiestödsförordningen (2000:655).

Enligt 3 kap. 39 § studiestödsförordningen sker utbetalning av studiemedel förskottsvis varje månad. Enligt samma bestämmelse får utbetalning göras på annat sätt om det finns särskilda skäl. Vidare anges att CSN får meddela närmare föreskrifter om utbetalning av studiemedel.

Av 8 kap. 18 § CSNFS 2001:1 framgår följande. Merkostnader som en studerande betalar i utländsk valuta räknas om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år beviljningsperioden börjar. Om denna valutakurs inte är känd räknas merkostnaderna om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år då beslutet om merkostnadslån fattas. Det får göras en omräkning av de kostnader som avser studiestödsperioder som påbörjas efter den första bankdagen ett senare år. Dessa kostnader får räknas om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år studiestödsperioden börjar. Detta gäller dock under förutsättning att

1. omräkningen leder till att den studerande kan få ytterligare merkostnadslån, och
2. om den studerande begär en ny beräkning.

Enligt 16 kap. 4 och 4 a §§ CSNFS 2001:1 får vid utlandsstudier studiemedel i form av merkostnadslån betalas ut på annat sätt än förskottsvis varje månad om den studerande kan visa att han eller hon, före den tidpunkt studiemedel annars skulle ha betalats ut, måste bekosta sådant som lånet är avsett att täcka. Studiemedel får även betalas ut på annat sätt, om det finns särskilda skäl. Om studiemedel betalas ut på annat sätt än förskottsvis varje månad enligt 4 a §, kan utbetalning dock göras tidigast tre veckor före studiestödsperiodens början.

Nämndens bedömning

Av de ovan angivna bestämmelserna framgår bl.a. att merkostnader som en studerande betalar i utländsk valuta räknas om till svenska kronor utifrån den valutakurs som gäller den första bankdagen det år beviljningsperioden börjar.

NN har fått merkostnadslån för undervisningsavgift för den sökta kostnaden om 35 980 USD beräknat enligt den valutakurs som gällde den första bankdagen 2015, dvs. i enlighet med gällande föreskrift. Även om nämnden har förståelse för att vissa ändringar i en valutakurs kan få för den studerande negativa konsekvenser, så konstaterar nämnden att någon möjlighet att göra undantag från det nu sagda inte finns. Överklagandet ska därför avslås i aktuell del.

Som redovisats ovan har NN själv uppgett att hon ansökt om ordinarie studielån enbart för att kompensera för den förändring som skett i valutakursen efter den första bankdagen 2015 och att hon vill ha en utbetalning av lånet före skolstart, och inte månadsvis, för att kunna betala undervisningsavgiften. Som CSN anfört är det ordinarie studielånet avsett att täcka allmänna levnadsomkostnader, såsom t.ex. hyra

och mat, och således inte avsett för att täcka andra kostnader. Mot denna bakgrund finner nämnden, i likhet med CSN, att det inte föreligger särskilda skäl att betala ut studielånet förskottsvis. Överklagandet ska därför avslås.

Hans Göran Åhgren

Anni Tuliv

Beslut har fattats av Charlotte Waas, ordförande, Hans Göran Åhgren, direktör, samt ledamöterna, Marie Axelsson, Johan Borre, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Birgitta Åkerman.

Föredragande: Anni Tuliv

Kopia till CSN